

Az egyetemleges kötelezettek egyikének a jogosult kielégítésével kapcsolatos kifogásai a többi kötelezetre is kihatnak. A jogosult eltérhet a részteljesítés elszámolásának törvényben meghatározott jogszabályi sorrendjétől.

Ptk.275. § , 337. § (3) bekezdés, 293.§, Pp.51. § a.)

Győri Ítéltábla Pf.III.20.430/2011/5. szám

Az irányadó tényállás szerint a felperes 2004. december 21-én kölcsönrel vegyes vállalkozási szerződést kötött K. S.-ral három vitorlás hajó megépítésére. A szerződés szerint a hajók megépítéséhez a felperes 22 millió Ft-ot bocsátott a vállalkozó rendelkezésére. A kötelezett vállalta, hogy egy hajót a felperesnek 14 millió Ft értékben 2005. május 15-ig átad, míg a fennmaradó 8 millió Ft-ot 2005. június 30-ig megfizeti. A felek 2005. október 10-én a megállapodást módosították, eszerint a kötelezettnek 25.411.483,- Ft került átadásra, melyből 2 millió Ft-ot visszafizetett, továbbá átadott a felperesnek 15.182.861,- Ft értékben egy vitorlás hajót, mely összeget a felperes felé fennálló tartozásba beszámítottak. A fennmaradó 8.228.622,- Ft megfizetésére 2005. december 31-ig vállalt kötelezettséget.

A 2004. december 21-i szerződésben vállalt kötelezettségek teljesítéséért az I.r alperes teljes mértékben, a II. és IV.r alperesek 2 millió-2 millió Ft, míg a III.r alperes 1 millió Ft erejéig készfizető kezességet vállalt.

K. S. a tartozásából a végrehajtási eljárás során 5.116.043,- Ft-ot fizetett meg, melyből a felperes 2.307.579,- Ft-ot tőketartozásra, 2.323.198,- Ft-ot kamattartozásra, 485.266,- Ft-ot pedig végrehajtási költségekre számolt el. Az adós tőketartozása 5.921.043,- Ft.

A felperes és ügyvezetője, G. Gy. keresetükben az I.r alperest 500.000,- Ft, a II.r alperest 2 millió Ft, a III.r alperest 1 millió Ft, míg a IV.r alperest ugyancsak 2 millió Ft és késedelmi kamatai megfizetésére kérték kötelezni, arra hivatkozással, hogy az alperesek K. S. kötelezett tartozásáért készfizető kezességet vállaltak.

Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Hivatkozásuk szerint a kötelezett tartozása már megfizetésre került.

A megyei bíróság a 4.P.21.525/2008/18. számú ítéletével az alpereseket a Garda Kft. javára a kereset szerint marasztalta, míg G.Gy keresetét elutasította. A Győri Ítéltábla Pf.III.20.019/2010/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletének az I-IV. r. alpereseket az I.r. felperes javára marasztaló rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasította. A felperes javára 35.000.-Ft, az I. r. alperes javára 5.000.-Ft, a II. r. alperes javára 20.000.-Ft, a III. r. alperes javára 10.000.-Ft másodfokú perköltséget

állapított meg. Határozata indokolásában utalt arra, hogy K. S. kötelezett 6.660.145.-Ft-ot fizetett meg a felperesnek.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás során hozott ítéletével kötelezte az I. r. alperest 500.000.-Ft, a II. r. alperest 2.000.000.-Ft, a III.r. alperest 1.000.000.-Ft, a IV. r. alperest pedig 2.000.000.-Ft, továbbá ezen összegek 2006. január 1-jétől járó törvényes késedelmi kamata felperes javára való 15 napon belüli megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A bíróság az I. r. alperest 50.000.-Ft, a II. r. alperest 200.000.-Ft felperes javára történő 15 napon belüli megfizetésére kötelezte. Határozata indokolásában kifejtette, hogy a megismételt eljárásban a felperes a végrehajtási eljárás során való teljesítés összegét 5.116.043.-Ft-ban ismerte el, amelyből a végrehajtással kapcsolatos költségekre 485.266.-Ft-ot, a késedelmi kamatra 2.323.198.-Ft-ot, míg a tőkére 2.307.579-Ft-ot számolt el, így a még fennálló tökekövetelés összegét 5.921.043.-Ft-ban jelölte meg. A bíróság ismételten felhívta az alpereseket annak bizonyítására, hogy a kötelezett a tartozását kiegyenlítette, illetve azt a másodfokú bíróság határozatában megjelölt összegben teljesítette. Határidőt biztosított annak bizonyítására, hogy a kötelezett a felperes által megjelölt összegnél magasabb összegben teljesített. Az alperesek azonban kötelezettségüknek nem tettek eleget, így a még fennálló tartozás tekintetében a bíróság a felperes előadását fogadta el, figyelembe véve, hogy azt részben a végrehajtási iratok is alátámasztják. Ezzel kapcsolatosan utalt arra, hogy a hatályon kívül helyező végzés indokolása az elsőfokú bíróságot csak a megismételt eljárásra vonatkozó utasítás tekintetében köti. A másodfokú bíróság a csatolt végrehajtói iratokból állapította meg a kötelezetti teljesítés mértékét 6.660.145.-Ft-ban, ennek során azonban figyelmen kívül hagyta, hogy a két végrehajtói irat részben ugyanazon teljesítéseket tartalmazza.

Az alperesek, mint készfizető kezesek marasztalását a Ptk.272. § (1) bekezdésére, és a 274. § (2) bekezdés a.) pontjára alapította.

Az ítélettel szemben az I. rendű alperes élt fellebbezéssel, kérve annak megváltoztatását és a kereset elutasítását. Hangsúlyozta, hogy a főadós a tartozását megfizette. A hajó értéke 15.411.483.-Ft-ban, a követelést biztosító ingóságok, melyet a felperes a vételi jog gyakorlása folytán megszerzett, 8.900.000.-Ft értékben kerültek elszámolásra, továbbá 2.000.000.-Ft készpénz került megfizetésre. Ezt meghaladóan a végrehajtás során a végrehajtó behajtott még több mint 5.000.000.-Ft-ot a felperes javára. A kötelezettség teljesítésére figyelemmel kezesi felelősségről nem lehet beszélni. Utalt még arra, hogy a 8.900.000.-Ft-os értékű ingóságok tekintetében a Zalaegerszegi Városi Ügyészség B.458/2006/6. számú határozatának 3. oldalában foglaltak is bizonyítékul szolgálnak. Kérte továbbá tanúként meghallgatni a főadóst, K. S.-t.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult.

Az ítélet tábla mindenekelőtt kiemeli, hogy a kezesi kötelezettség járulékos jellegű, a Ptk.273. § (1) bekezdése értelmében a kezes kötelezettsége ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt. A kezes érvényesítheti azokat a kifogásokat, amelyeket a kötelezett is érvényesíthet a jogosulttal szemben. Az alperesek bár külön

okiratban, de ugyanazon kötelezettségért, egymásra tekintettel vállaltak kezességet a felperes K.S.-ral szemben fennálló – a perrel érintett – követelésének teljesítéséért, így felelőségük a Ptk.275. § alapján a felperes felé egyetemleges. Az egyetemleges kötelezettek egyikének a jogosult kielégítésével kapcsolatos kifogásai a többi kötelezettre is kihatnak (Ptk.337. § (3) bekezdés).

Az elsőfokú ítélettel szemben csupán az I. r. alperes élt fellebbezéssel, de a követelés teljesítésére hivatkozott, így a fentiekre figyelemmel fellebbezése a II-IV r. alperesekre, így az őket marasztaló elsőfokú ítéleti rendelkezésekre is kihatott, hisz a kezességgel biztosított követelés összege, illetve annak kielégítése tárgyában csak egységesen hozható döntés (Pp.51. § a.) pont, 52. § (1) bekezdés).

Az ítéletábrá erre tekintettel bírálta felül az elsőfokú ítéletet és megállapította, hogy a fellebbezés a marasztalás tőkeösszege tekintetében nem alapos.

A másodfokú bíróság osztotta a felperesi kereseti kérelem jogalapja körében az elsőfokú bíróság által már a korábbi ítéletében kifejtett jogi álláspontot. Az alperesek tehát készfizető kezesi minőségükre figyelemmel kötelesek a Ptk.272. § (1) bekezdése és a 274. § (2) bekezdésének a.) pontja alapján megfizetni a főadónak a felperes felé fennálló tartozását.

Az elsőfokú bíróság a beszerzett peradatok okszerű mérlegelésével foglalt állást akként, hogy a megismételt eljárás során sem nyert azon alperesi állítás bizonyítást, hogy a felperes követelése teljes egészében – de legalábbis az elsőfokú bíróság által megállapított mértéket meghaladóan – kiegyenlítésre került.

Az elszámolás kiinduló pontjául a 2005. október 10-én kelt – Ptk.242. § (1) bekezdése szerinti tartozás elismerésnek minősülő – okirat szolgált. A 25.411.483.-Ft-os követelés részbeni (15.182.861.-Ft-os hajó értékkel és 2.000.000.-Ft tényleges megfizetésével való) kiegyenlítése folytán K. S. további 8.228.622.-Ft-tal tartozott. A megismételt eljárás során az is tisztázást nyert az I. r. alperes meghallgatása útján, hogy a korábbi eljárás során csatolt okirat nem igazolja további 6.660.145.-Ft végrehajtási eljárás során való megfizetését, hiszen az okirat végén található összegző nyilatkozat nem az adatszolgáltató végrehajtótól, hanem az I. r. alperestől származik.

A beszerzett peradatok – köztük a végrehajtás iratai – a felperes ezirányú nyilatkozatát alátámasztva 5.116.043.-Ft végrehajtás során való megfizetését igazolják. Ezen részteljesítést a felperes a Ptk.293. §-ából fakadó lehetőségével élve a jogszabályban meghatározott sorrendtől eltérően számolta el. Az elszámolás folytán a 8.228.622.-Ft-os tőketartozást a részteljesítés 5.921.043.-Ft-ra csökkentette, a további teljesítés a késedelmi kamatra és a végrehajtási költségekre nyert elszámolást.

A perben a bíróság többszöri felhívása és a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetése ellenére sem került bizonyításra ezt meghaladó teljesítés. Sem további fizetéssel való teljesítést, sem pedig a hivatkozott ingóságok (szerszámok) tulajdonjogának átruházásával és vételáruk (értékük) beszámításával való teljesítést az alperesek nem bizonyítottak. Nem került bizonyításra, hogy a felperes élt a 2004. december 21-i szerződés 13. pontjában foglalt vételi jogával. A felperes a hivatkozott ingóságokat a nem vitatott előadása szerint nem tartotta saját vagyónaként nyilván. A 2005. október 10-i közjegyzői okirat ezen ingóságokat már, mint majdani jelzálogtárgyakat jelöli meg, tehát ez sem igazolja, hogy azokat a felperes a vételi joga útján megszerezte. Mindemellett a végrehajtási iratok szerint az ingóságok a kötelezett birtokában maradtak, azokat a kötelezett sajátjának tekintette, az ezeket érintő

végrehajtási intézkedések ellen fellépett, majd egy részük megsemmisült, más részük pedig a végrehajtás során részben értékesítésre – az árverési vételár pedig elszámolásra – került, a további ingóságok értékesítése nem járt sikerrel. A fellebbezéssel csatolt ügyészégi határozatban hivatkozott nyilatkozatok sem alkalmasak a fentiekől eltérő tények bizonyítására. A fentebb hivatkozott bizonyítékok az együttes mérlegelésük útján az I. r. alperes fellebbezési állításával szemben azt igazolják, hogy nem került sor a vételi jog gyakorlására és a vételár beszámítás útján való teljesítésére.

A fellebbezés a kereset teljes elutasítására irányult. A másodfokú bíróság a Pp.253. § (3) bekezdése értelmében a perben érvényesített jog alapjául szolgáló olyan kérdésekben is határozhat, amelyekben az elsőfokú bíróság nem tárgyalta, illetve nem határozott. Erre figyelemmel nem volt eljárásjogi akadálya, hogy a másodfokú bíróság a kamatfizetés tekintetében figyelembe vegye azt az elsőfokú bíróság által is megállapított, de értékelni elmulasztott körülményt, hogy a végrehajtási eljárás során megtérült összeg egy része, 2.323.198.-Ft a kamattartozásra került elszámolásra a felperes által. Az elsőfokú bíróság azonban a kamatfizetés kezdő időpontjának meghatározásakor ennek a körülménynek tévesen nem tulajdonított jelentőséget, holott a 2006. január 1-jén fennálló 8.228.622.-Ft tőketartozásnak a Ptk.301. § (1) bekezdése szerinti – az elsőfokú bíróság által is alkalmazott és a felperes által sem vitatott mértékű – késedelmi kamatát a 2.323.198.-Ft megfizetése 2009. augusztus 23-ig terjedő időre kiegyenlítette. Így a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontja helyesen 2009. augusztus 24. napja.

A kifejtettekre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Pp.253. § (2) bekezdése alapján a kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontja tekintetében megváltoztatta, egyebekben helyben hagyta.